

Styrker
ID-arbeidet

SIDE 2

Ønsker økt
biometri-satsing

SIDE 4

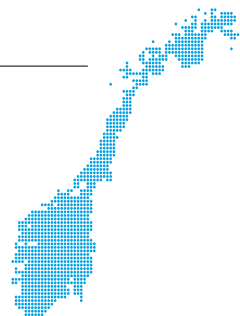
Snur på
hver stein

SIDE 10

Jo flere vi er
sammen ...

SIDE 16

ID-RAPPORTEN

ID-arbeid under lupen

Sammen med våre samarbeidspartnere jobber Nasjonalt ID-senter for å styrke, evaluere og analysere arbeidet med ID-utfordringer.

2014

Nasjonalt ID-senter

LEDER

Hvem er du?

Vi skal ikke mange årene tilbake i tid før Norge bestod av mange småsamfunn, der alle kjente alle. De offentlige tjenestene var lokale og personkunnskapen stor. Sakte, men sikkert er disse tjenestene blitt regionalisert. Nedslagsfeltet har vokst, mens personkunnskapen har skrumpet inn. Samtidig er landets grenser åpnet, noe som gjør at vi har fri flyt av personer og arbeidskraft. Det er også et faktum at mange mennesker i Norge mangler gyldige ID-dokumenter i dag. For eksempel har kun fem prosent av de som søker asyl et slikt dokument når de ankommer landet. Tall fra NorSIS viser i tillegg at mer enn 230 000 mennesker er blitt utsatt for en eller annen form for ID-tyveri. Noen av tyveriene skjer på tradisjonelt vis, mens mange skjer som følge av at vi gir fra oss viktig informasjon på nettet.

Denne samfunnsutviklingen gjør at tilliten settes på prøve når folk legitimerer seg. Det er nemlig følelsen av utrygghet som vokser fram når enkelte utgir seg for å være en annen eller gir fra seg uriktig informasjon om identitet.

I «gamle dager» kunne det holde med et lånekort fra biblioteket, et mopedsertifikat eller skolebevis. Fordi personen bak skranken hadde tilstrekkelig med tillit. Slik er det ikke lenger. Og Norge er ikke alene. Mange land har gode erfaringer med å ta i bruk et nasjonalt ID-kort som blant annet skal begrense bruk av annen ID. I 2017 skal de første nasjonale ID-kortene lanseres her til lands. Vi håper og tror at det blir et viktig skritt i arbeidet med å forsterke ID-arbeidet.

Nasjonalt ID-senter jobber med ID-utfordringer i en tett dialog med både offentlige og private virksomheter som er avhengige av et trygt og sikkert ID-arbeid. Sammen jobber vi for å forbedre metodene som raskest mulig fastslår om en identitet er korrekt. Når en person får spørsmålet «Hvem er du?», er det vårt mål at det skal være enkelt å svare og lett å sjekke.

Arne Isak Tveitan

STYRKER ID-ARBEIDET

Fire utfordringer og satsingsområder peker seg ut når Nasjonalt ID-senter skal styrke Norges ID-arbeid fremover.

Justisdepartementet har pekt ut et knippe satsingsområder knyttet til norsk ID-arbeid. Dette er utfordringer som Nasjonalt ID-senter kjenner igjen gjennom sitt arbeid helt siden organet ble etablert i 2010. Nasjonalt ID-senter kommer derfor til å fokusere på følgende områder i årene som kommer:

OPPLÆRING. Nasjonalt ID-senter jobber med å styrke bevisstheten om hvor viktig et solid ID-arbeid er i samfunnsutviklingen. Arbeidet gjøres ved å samarbeide nært med - og heve kompetansen til - politiet og utlendingsmyndighetene, men også til øvrige aktører i forvaltningen som berøres av ID-arbeid.

Behovet for kompetanse er ekstra stort hos 1. linje, som er dem som ser både personen og dokumentet. Blant disse er ansatte ved ambassadene (som mottok mer enn 200 000 visumsøknader i 2013) og politiet i hele Norge, som mottar søknader og fatter enkle vedtak på vegne av UDI. Med 2. linje menes dem som mottar sakene der det er oppstått tvil og som foretar en mer kvalifisert vurdering av dokumentet eller saken, mens Nasjonalt ID-senter har en 3. linje. Målet er å bygge ut kompetanse og fagmiljø i 2. linje, som på sikt kan ivareta 1. linje.

METODE. Biometri er en form for identitetsfastsetting som måler biologiske mønstre. Å utvikle denne metoden vil styrke ID-arbeidet betraktelig. Nasjonalt ID-senter jobber med flere fagmiljøer for å forbedre eksisterende, og ta i bruk nye, biometriske løsninger. Politiet er en nær samarbeidspartner, og det føres også en tett dialog med kompetansesenteret Center for Cyber and Information Security, som er tilsluttet Høgskolen i Gjøvik.

ID-NETTVERKET. ID-nettverkets visjon er å være det ledende faglige nettverket for ID-spørsmål i offentlig sektor. Arbeidet i nettverket går blant annet ut på å gjøre risikovurderinger og sette felles standarder for ID-vurderinger, med utgangspunkt i ID-kortene som flere av medlemsvirksomhetene utsteder.

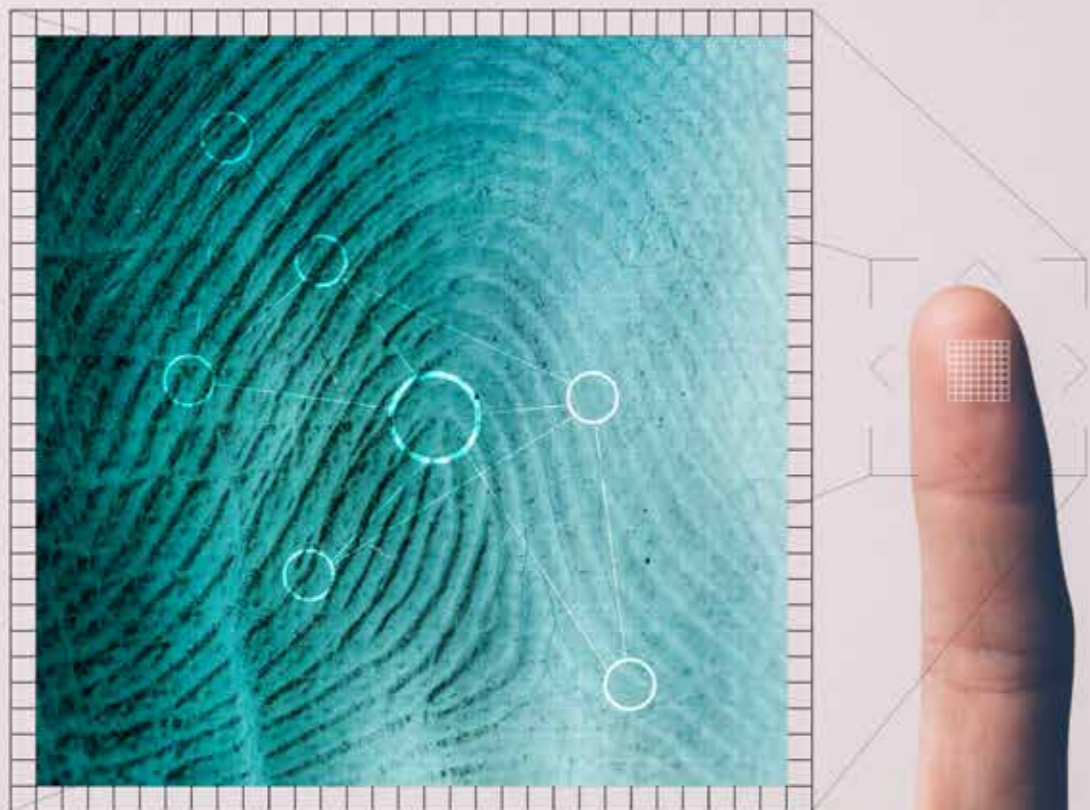
Mange opplysninger som dukker opp i ID-arbeidet er svært sensitive. Samtidig er det ofte essensielt at informasjonen deles raskt mellom ulike aktører. Derfor er en viktig del av samarbeidet i ID-nettverket å se på hvordan slik informasjon bør lagres og deles i fremtiden.

Ni virksomheter deltok da ID-nettverket ble etablert i 2013. Ett år senere har antallet nesten doblet seg. Tilbakemeldingene tyder på at det er fordi representantene ser at det nytter å koordinere ID-arbeidet bedre, noe som igjen bidrar til at virksomhetene får en mer aktiv holdning til ID-vurderinger.

RETUR UT AV NORGE. Myndighetene ønsker et tydeligere fokus på utlendinger som mangler lovlig opphold i Norge, og på å returnere dem ut av Norge. Dette for å forebygge kriminalitet og misbruk av ID. Nasjonalt ID-senters bidrag er å bistå politidistriktene i dette arbeidet, ved blant annet kompetanseheving.

Arne Isak Tveitan er leder i Nasjonalt ID-senter.

Biometri

DEFINISJON: Ordet biometri kommer fra gresk og er en sammensetning av ordene «bios», som betyr liv, og «metron», som betyr mål. Biometriske teknologier utnytter de unike og målbare karakteristikkene hos et menneske.

ØNSKER ØKT SATSING PÅ BIOMETRI

En ny rapport viser hvordan økt bruk av biometri kan styrke ID-arbeidet for politiet og utlendingsforvaltningen.

METODE: BIOMETRI

Biometri brukes allerede av myndighetene i arbeidet med å avklare identitet. Nasjonalt ID-senter mener at en økt bruk av biometriske metoder kan gi gevinster for politiet, utlendingsforvaltningen og befolkningen.

– Bruk av biometri kan øke kvaliteten i saksbehandlingen, redusere saksbehandlingstiden, øke samfunnsikkerheten, høyne effektiviteten og bedre kundebehandlingen. Derfor ønsker vi å se på mulighetene for å teste ulike biometriske metoder, sier seniorrådgiver Frøy Løvåsdal i Nasjonalt ID-senter.

I den nye biometrirapporten belyser Nasjonalt ID-senter hvilke biometriske metoder de ønsker å jobbe med i årene fremover. Ønsket er å teste ulike metoder og løsninger gjennom forstudier og eventuelt pilotprosjekter.

– Noe av teknologien som vurderes befinner seg på et tidlig utviklingsnivå. Resultatene av studiene vil vise om de ulike metodene kan gi oss en gevinst, eller om enkelte av dem ikke er egnet eller modne nok. Basert på funnene, kan løsningen enten kvitteres ut eller utvikles videre.

Nasjonalt ID-senter ønsker å ta del i innovasjonen og utviklingen av biometri. Alternativet, å sitte på gjerdet og heller vente på at andre gjør jobben, bidrar kun til at utfordringene tilknyttet ID-arbeidet vedvarer eller blir større.

– Biometrirapporten spiller også en viktig rolle i folkeopplysningen. Biometri møtes med en viss skepsis i deler av befolkningen. Det kan blant annet skyldes misforståelser som er oppstått i debatten, og som så har slått rot som sannheter. Med rapporten ønsker vi å synliggjøre utfordringene våre og hvorfor vi mener det er helt nødvendig å få mer biometri inn i saksbehandlingen. Samtidig ønsker vi å understreke at personvern er viktig for oss og at all bruk av biometri skal være tilgangsstyrt og i samsvar med gjeldende lover og regler. Lagring og bruk av biometri skal tilfredsstillende høye krav til sikkerhet sier Løvåsdal.

– Med rapporten ønsker vi å synliggjøre utfordringene våre, og hvorfor vi mener det er helt nødvendig å få mer biometri inn i saksbehandlingen.

Frøy Løvåsdal
Seniorrådgiver i Nasjonalt ID-senter

Til hjelp i helsevesenet

Biometri kan også være svært nyttig i helsevesenet, for eksempel om en person blir funnet bevisstløs uten legitimasjon.

En verifisering av identiteten ved hjelp av for eksempel iris eller blodårer kunne gitt sykehuset umiddelbar tilgang til medisinsk historikk, informasjon om allergier, kontaktdetaljer for pårørende og annen viktig informasjon om pasienten.

ULIKE TYPER BIOMETRI

Det finnes mange typer biometri for å avklare identitet. Under skisseres metodene som Nasjonalt ID-senter ønsker å jobbe med i årene fremover.

ANSIKTSGJENKJENNING

Automatisert ansiktsgjenkjenning benytter algoritmer for å analysere og sammenligne en persons ansiktsstrekk. Den ser blant annet på ansiktsstrukturen og måler avstand mellom øyne, nese, munn og kjeve.

Ansiktsgjenkjenning kan benyttes både med ordinære ansiktsfotografier og med video. Enkelte algoritmer for ansiktsgjenkjenning kan også si noe om alder og familierelasjoner.

BIOMETRISK SIGNATUR

Det finnes to typer biometrisk gjenkjenning av håndskrevet signatur: statisk og dynamisk. Ved statisk signaturverifisering sammenlignes to skannede signaturer, eller en skannet signatur med en signatur på papir ved bruk av en algoritme.

Dynamisk signatur utføres på en digital signaturplate som måler ulike elementer, som tiden det tar å fullføre signaturen fra start til slutt, trykket som påføres signaturplaten på de ulike steder i signaturen, og hvilken retning de ulike bokstavene skrives. Noen metoder inkluderer også hvordan pennen holdes, og med hvilken vinkel pennen treffer signaturplaten.

GANGLAG

Ganglaget vårt er like unikt som ører og fingeravtrykk. En stor fordel med ganglagsbiometrien er at den kan opptas på avstand og er vanskelig å lure. Denne typen biometri, som er relativt ny, kan også fungere godt når ansiktsfotografier og videomateriale er av for lav kvalitet til at ansiktsgjenkjenning kan benyttes. I Storbritannia tillates ganglagsbiometri som bevis i rettsaker.

IRIS (REGNBUEHINNEN)

Regnbuehinnen er en muskel i øyet som regulerer størrelsen på pupillen for å kontrollere hvor mye lys som slipper inn i øyet. Fargen og strukturen av regnbuehinnen er genetisk betinget, men mønsterdetaljene i hinnen er unike. På den måten kan regnbuehinnen brukes til biometrisk gjenkjenning.

Irisen kan brukes for å verifisere menneskers identitet på noen meters avstand. Irisbiometri er rask og enkel å ta i bruk, og tilbyr samtidig en høy grad av sikkerhet.

Irisbiometri fungerer også på blinde mennesker. Bruk av briller og kontaktlinser er stort sett uproblematisk, men metoden er mindre egnet for diabetikere.

MØNSTERGJENKJENNING AV ENKELTE TYPER SÆRKJENNE

I Norge brukes betegnelsen «særkjenne» om arr, piercinger, tatoveringer, amputeringer/mangler, deformiteter, flekker, fødselsmerker, føflekker, proteser og utvekster.

Mønstergjenkjenning av særkjenne er teknologi på et meget tidlig stadium, men det forskes mye på dette feltet. Forskningen kan resultere i fremtidige, svært gode, kommersielle produkter.

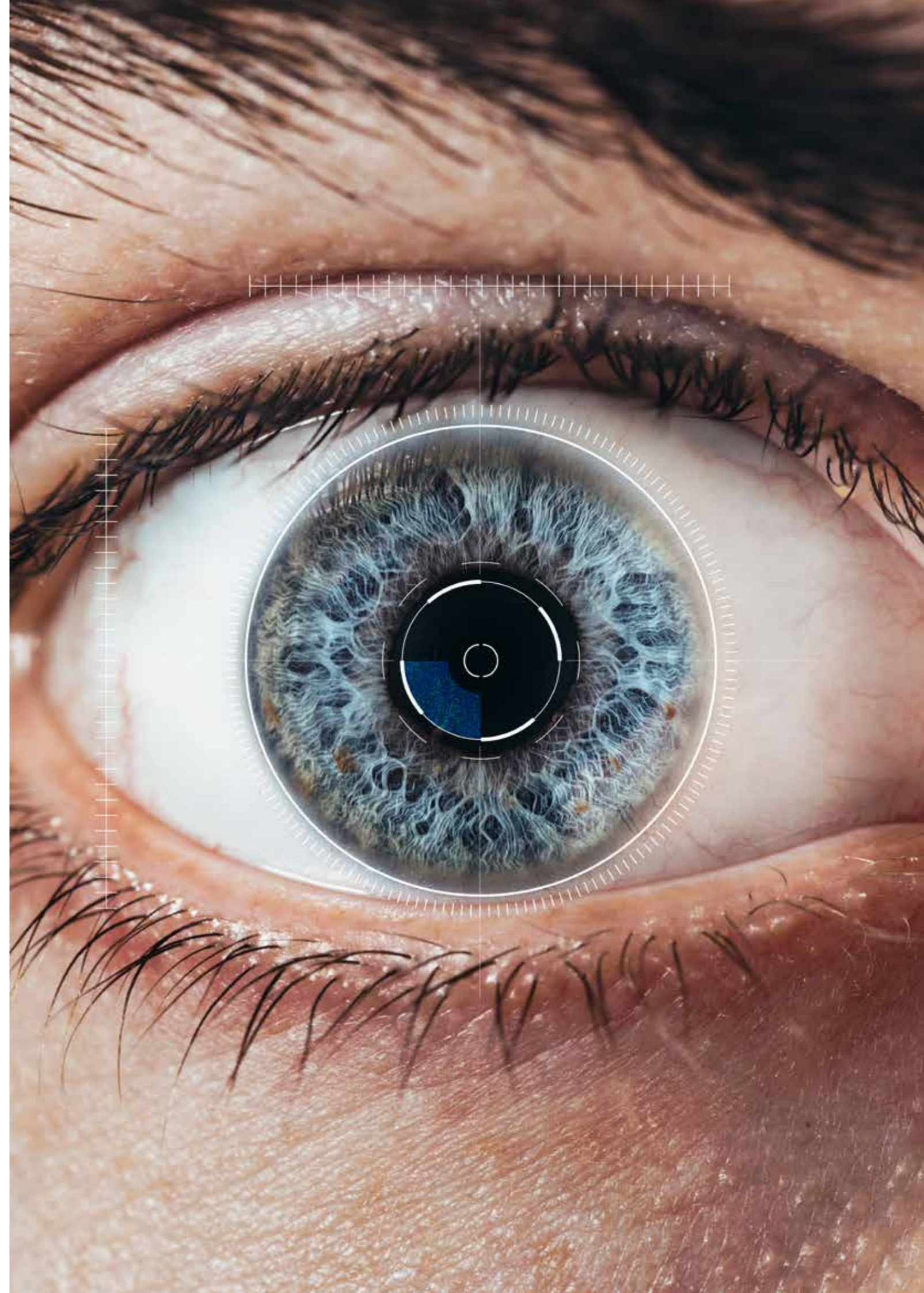
Mønstergjenkjenning av særkjenne er en form for biometri som ikke er like sikker som for eksempel fingeravtrykk og iris, men en automatisert sammenligning kan bidra til å redusere antall mistenkte i en sak. En tatovering vil også kunne si noe om eventuell gjengtilhørighet, etnisk tilhørighet, eventuelle tidligere fengselsopphold og lignende.

STEMME

Stemmegjenkjenning eller stemmeverifisering er en adferdsbasert type biometri. Gjenkjenning av en person som snakker, og gjenkjenning av hva som sies, blir iblant forvekslet. Sistnevnte regnes ikke som biometri.

Systemer for stemmegjenkjenning kan være tekstavhengige eller tekstuavhengige. I det første tilfellet leser personen som skal gjenkjennes, en gitt tekst. I det andre tilfellet snakker personen naturlig, uten instruksjoner om hva som skal sies. Foruten å gjenkjenne hvem som snakker, kan stemmebiometri også benyttes for å si når den samme personen snakker, for eksempel i en overvåket samtale med flere personer. Man kan også benytte stemmebiometri til identifisering.

TOPPEN AV ISFJELLET

En ny analyserapport gir et bilde på hvor omfattende ID-misbruket er, og sammenligner tall fra Norge med resten av Europa.

Misbruk av identitetsdokumenter er et økende problem og har fått mer oppmerksomhet den siste tiden. Det totale omfanget er stort og vi avdekker bare toppen av isfjellet. Analyserapporten gir et bilde av hvor omfattende misbruket er og sammenligner tall fra Norge med resten av Europa. Rapporten er en presentasjon av tall og fakta. Den er ment for alle som berøres av stadig økende ID-utfordringer i samfunnet; politiske beslutningstakere, politi og utlendingsforvaltningen og øvrige offentlige og private aktører som vurderer identitetsdokumenter i sitt virke.

Rapporten er basert på statistikk over registrerte misbruk av identitetsdokumen-

ter i Norge i løpet av 2013. Vi er kjent med at mange tilfeller av ID-misbruk ikke innrapporteres fra politidistriktene, og dette fører til at det totale omfanget ikke er kjent. Analyserapporten viser likevel interessante funn som belyser omfanget, og avslører også at statistikken fra Norge skiller seg noe fra resten av Europa.

Dokumentene i statistikken er brukt av utlendinger som forsøker å reise inn, oppholder seg, eller søker en rettighet i Norge. Vi har også sammenlignet statistikken for Norge, med statistikk fra Sverige, Danmark og Frontex' statistikk for EU/Schengen.

Kort oppsummert viser dette at i 2013 ble det registrert 764 misbruk av identi-

tetsdokumenter. 659 personer benyttet disse dokumentene. Noen hadde flere dokumenter for å støtte opp om sin falske identitet.

Pass og ID-kort utgjorde 70 prosent av de misbrukte dokumentene. Italienske dokumenter var den største gruppen, etterfulgt av irakiske, greske og svenske. Nesten to tredeler av ID-dokumentene var fra land i EU/Schengen.

Når det gjelder oppgitt nasjonalitet på de som ble avslørt for misbruk av identitetsdokumenter, ligger Syria, Irak og Eritrea på topp.

Analysen tar også for seg utviklingen i Europa og sammenligner denne med

situasjonen i Norge. For eksempel er det i Europa, som i Norge, personer med oppgitt nasjonalitet fra Syria som utgjør den største andelen som er avslørt for misbruk av identitetsdokumenter. Men i Europa oppgir også mange som er avslørt å være fra Albania. I Norge oppgir få som er avslørt for misbruk av dokumenter å være fra Albania.

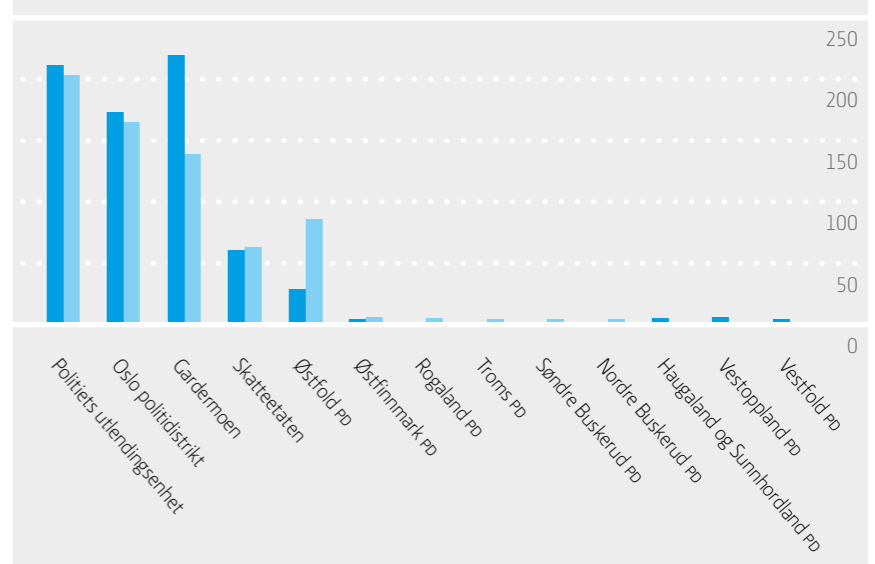
Det er mange flere falske dokumenter og falske identiteter i omløp enn det som er registrert avdekket. Manglende innrapportering gjør at det heller ikke gis et riktig bilde av hvor mange dokumenter som faktisk er undersøkt og hvor mange som er avslørt som falske. Mange politidistrikt har heller ikke kompetansen som skal til for å

avdekke falske identitetsdokumenter.

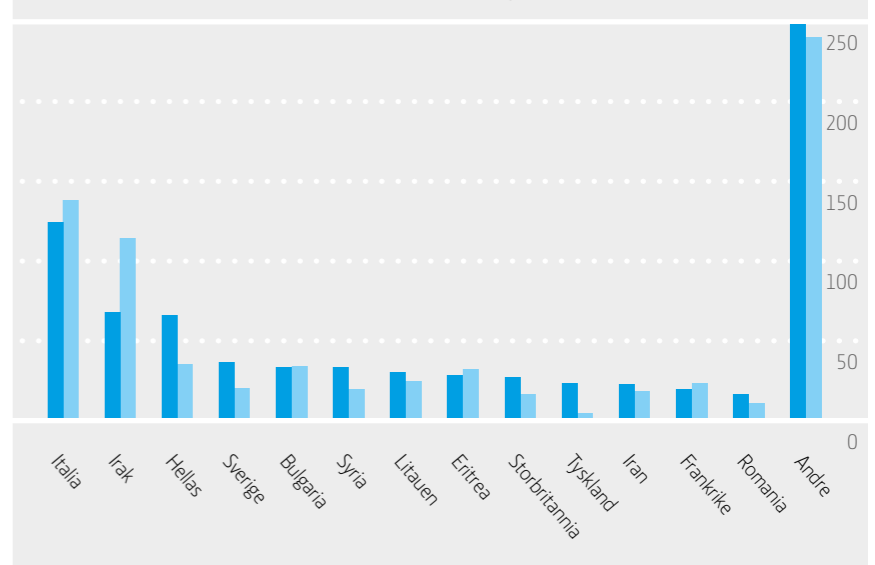
Misbruk av identitetsdokumenter bringer med seg en rekke samfunnsmessige utfordringer, og fokuset på temaet har økt de siste årene. Falske identiteter bidrar ikke bare til å undergrave samfunnets velferdssystemer, men fører også med seg en rekke sikkerhetsmessige utfordringer. Illegal innvandring, menneskehandel, arbeidskriminalitet og menneskesmugling er eksempler på dette. Personer med falsk identitet og falske identitetsdokumenter kan reise inn i EU/Schengen, der de får rettigheter og kan bevege seg fritt. Falsk identitet er også en stor utfordring i arbeidet med å forhindre terror.

Det er mange flere falske dokumenter og falske identiteter i omløp enn det som er registrert avdekket.

REGISTRERTE MISBRUK AV IDENTITETSDOKUMENTER PER AKTØR FOR 2013 OG 2012

NASJONALITET TIL MISBRUKTE IDENTITETSDOKUMENTER FOR 2013 OG 2012

SNUR PÅ HVER STEIN

I over to år har Hanne Tannvik Svendsen og Evalueringsprosjektet jobbet med å kartlegge og evaluere ID-arbeidet i politiet og utlendingsforvaltningen. Nå ligger siste rapport på bordet.

Gjennom Evalueringsprosjektet har Nasjonalt ID-senter kartlagt og evaluert dagens ID-arbeid og kompetanse hos politiet og utlendingsforvaltningen.

- Det gjøres mye godt ID-arbeid. Imidlertid kan det synes som om flere utfører arbeidsoppgaver som i noen tilfeller kan organiseres på en bedre måte, sier prosjektleder i Nasjonalt ID-senter, Hanne Tannvik Svendsen. - Dette gjelder både internt hos de forskjellige aktørene, og mellom de forskjellige etatene, som i dag i varierende grad deler erfaringer og kompetanse som ville kommet hele forvaltningen til gode.

SAMARBEIDSRUTINER ER VIKTIG

Mange etater i offentlig forvaltning har et ansvar for å kontrollere en utlendingsidentitet. Kontrollen som gjennomføres og avgjørelser som blir tatt i én offentlig etat, har ofte betydning for andre etater. Kunnskap om hvordan ID-kontrollen gjennomføres og kvaliteten på denne blir derfor svært viktig. Det er viktig at de som søker om oppholdstillatelse i Norge får et korrekt vedtak, slik at de får de ytelser, rettigheter og plikter de skal ha. De som får avslag, skal returnere innen fristen som blir satt eller returneres med tvang hvis ikke fristen overholdes. Gode samarbeidsrutiner og god informasjonsflyt er viktig for å oppnå dette. Et godt ID-arbeid har i tillegg betydning for kriminalitetsbekjempelse, ved at kriminelle blir hindret i å operere med flere identiteter eller falsk identitet.

- I rapportene viser vi ID-arbeidet som gjøres i den enkelte etat og samhandlingen mellom etatene. I sluttrapporten oppsummerer vi delrapportene og kommer med

forslag til tiltak som vil bedre og effektivisere arbeidet, sier Tannvik Svendsen.

TRENGER HELHETLIG FORSTÅELSE

- Vi foreslår også organisering av fremtidig evaluering av arbeidet med identitet i utlendingsforvaltningen, legger hun til.

Noen hovedpunkter peker seg ut: ID-arbeid, både i førstelinjen og senere i saksgangen, krever kompetanse. God opplæring, kunnskap og erfaring i alle ledd er viktig. I tillegg til god kompetanse hos de som jobber med identitet, kreves god organisering av arbeidet, gode arbeidsrutiner, praktiske og oppdaterte retningslinjer, gode IKT-verktøy og gode rutiner for samarbeid med andre aktører.

- Det vi i prosjektet ser tydeligst er den manglende helhetsforståelsen i utlendingsforvaltningen. Det er en dårlig forståelse av hvor viktig hver enkelts arbeid er for nestemann i rekken, sier Tannvik Svendsen. Noe av det viktigste prosjektet foreslår i sluttrapporten, er at det utarbeides klarere og mer bindende rutiner for når hver etat skal melde fra til Folkeregisteret ved mistanke om at personer har opphold i Norge med uriktig identitet. Her syndes det mye i dag. Det er også viktig med tydelige rutiner for når etatene både bør og skal utveksle informasjon med hverandre. Vi anbefaler også økt bruk av biometri, i tillegg til at etatene i større grad bør fokusere på å utvikle kompetansepersoner på identitet i etatene, sier prosjektlederen.

NYTTIG MED HOSPITANTER

Evalueringsprosjektet ledes av Nasjonalt ID-senter, men har gjennom hele prosjektperioden hatt hospitanter fra de etatene som har blitt kartlagt.

- Å gjøre offentlig forvaltning bedre på ID-arbeid vil føre til at det blir vanskeligere å kunne operere med flere identiteter.

Hanne Tannvik Svendsen
Prosjektleder i Nasjonalt ID-senter

- Det er en nytteverdi av å ha etatene med fordi det er etatene selv som best kjenner til det arbeidet som gjøres i egen etat, sier Tannvik Svendsen.

Vi fokuserer på følgende etater i utlendingsforvaltningen: Utenriksdepartementet ved utenriksstasjonene, Utlendingsnemnda, Utlendingsdirektoratet, Politiets utlendingsenhet og politidistriktene. Sistnevnte er representert ved Agder, Oslo og Østfinnmark politidistrikt. Disse etatene prioriteres fordi de vurderer ID i enkelt saker og har ansvar for ID-fastsettelse.

Det å ha en identitet i det norske samfunnet gir en rekke rettigheter og plikter. At utlendingsmyndighetene i størst mulig grad registrerer korrekt identitet på en person, gir økt trygghet også for annen offentlig forvaltning.

- Å gjøre offentlig forvaltning bedre på ID-arbeid vil føre til at det blir vanskeligere å kunne operere med flere identiteter. ID-arbeid er ikke bare et ansvar for utlendingsforvaltningen, men også et nasjonalt ansvar, avslutter Tannvik Svendsen.

Hanne Tannvik Svendsen i Nasjonalt ID-senter er prosjektleder for Evalueringsprosjektet som har kartlagt ID-arbeid i ulike etater i utlendingsforvaltningen.

SMÅTT OM ID-ARBEID

Det skjer mye i arbeidet med ID-utfordringer. Her er noen av tendensene innenfor feltet.

Hospitering prioriteres

Nasjonalt ID-senter er med i en hospiteringsordning for utlendingsforvaltningen, politiet og andre vi samarbeider med. Dette fremmer bygging og overføring av kompetanse. Siste år har vi hatt en hospitant fra Utlendingsnemnda. Nasjonalt ID-senter prioriterer slike hospiteringsordninger, og ber medarbeidere som vil hospitere om å henvende seg via ledelsen på sitt arbeidssted.

ID-nettverket utvides stadig

ID-nettverket består av aktører i norsk ID-arbeid, og skal styrke ID-kompetanse og samarbeid, og stimulere til læring og utvikling. Per nov. 2014 består ID-nettverket av Politidirektoratet, Vegdirektoratet, Utlendingsdirektoratet, NAV, Finans Norge, Skatteetaten, Arbeidstilsynet, Brønnøysundregistrene, Helsedirektoratet, NORSIS, Datatilsynet, Utenriksdepartementet, NOKUT og Nasjonalt ID-senter.

Økende bruk av Nasjonal ID-senters nettportal

Nasjonalt ID-senters nettsider brukes av stadig flere. Den overlegent største gruppen er politiet, som utgjør 54% av registrerte brukere. På de neste plassene følger Utenriks tjenesten, med drøyt 10 % av brukerne, og Skatteetaten, med 9 %.

ID i UD dekkes av EU

I 2014 har Nasjonalt ID-senter avholdt todagens kurs i ID-arbeid for ansatte ved norske ambassader i Islamabad, Abu Dhabi og Beijing. Kurs med samme tema ble også avholdt på UDs regionsamlinger i Pretoria, Windsor, Hanoi og Dubai. Halvparten av kostnadene dekkes av EUs Yttergrensefond.

Det er også avholdt utreiseforberedende kurs i Nasjonalt ID-senter for UD-ansatte.

Bistand til Politiets utlendingsenhet

I 2014 har Nasjonalt ID-senter bistått PU med kapasitet for dokumentgransking, ved at en til to av våre dokumentgranskere til enhver tid har vært utplassert hos PU. På denne måten er en midlertidig underkapasitet i PU blitt avhjulpet, samtidig som Nasjonalt ID-senters dokumentgranskere har fått verdifull erfaring gjennom å være med å håndtere den store pågangen av ulike dokumenter for gransking som PU har.

Økning av antall personer med falske dokumenter fra Eritrea, Iran og Syria.

Nedgang av antall personer med falske dokumenter fra Irak og Afghanistan.

EVALUERINGS-PROSJEKTET FULLFØRT

Høsten 2014 ble Evalueringsprosjektet fullført. Gjennom spørreskjemaer utsendt til 3500 og intervjuer med 143 personer i Politiet, UD, UDI, PU og UNE er det blitt kartlagt hvilket ID-arbeid som gjøres av de største aktørene i utlendingsforvaltningen. Tre delrapporter er utgitt, og i en sluttrapport foreslår Nasjonalt ID-senter tiltak for å forbedre og effektivisere arbeid og samarbeid.

FLERE MISBRUKER DOKUMENTER

SYRIA: I 2013 var det sterk økning av antallet personer som oppgav å være fra Syria blant dem som ble tatt for bruk av falske dokumenter, og de utgjorde den største enkeltgruppen blant dem som ble avslørt. Både Eritrea og Iran har også hatt en klar økning, selv om økningen ikke var like sterk som for Syria. Samtidig er antallet som oppgir å være fra Irak og Afghanistan gått klart tilbake.

46

EUROPEISKE DOKUMENTLABORATORIER

Nasjonalt ID-senters dokumentgranskere har markert seg i toppen i en ringtest med 46 europeiske dokumentlaboratorier. Nasjonalt ID-senters laboratorium var

ett av 14 laboratorier som besvarte alle oppgaver korrekt. Oppgavene, som var realistiske og svært krevende, besvarte de i fellesskap.

764

MISBRUKTE IDENTITETSDOKUMENTER

I 2013 ble det avslørt 764 tilfeller av misbruk av identitetsdokumenter i Norge, hos i alt 659 personer. Av disse var nesten to tredeler fra land i EU/Schengen. Den største

andelen av de avdekkede dokumentene var italienske, fulgt av greske og svenske dokumenter. Særlig andelen svenske dokumenter økte sterkt fra året før.

USB-mikroskoper letter granskingen

USB-mikroskoper et nytt og nyttig verktøy for dokumentgransking. De har kamera med lys som kan ta stillbilder eller video og kobles til en til PC som igjen kan sende bilder til dokumentgranskere i Nasjonalt ID-senter eller annetsteds. Dette gjør det mye lettere å få bistand til vurderinger av dokumenter man er i tvil om er ekte eller ikke. En stor fordel ved USB mikroskopet er at det er vesentlig mindre enn ordinære mikroskop, og derfor kan brukes ute i felten eller andre steder ordinært utstyr er vanskelig å anvende.

Finn oss på sosiale medier

Liker du å holde deg fortløpende oppdatert på området vi jobber med? Da bør du følge Nasjonalt ID-senter på sosiale medier. Vi publiserer med jevne mellomrom aktuell informasjon, nyheter, tips om nyttige verktøy og mediestoff på våre Twitter og Facebook-sider.

Her finner du oss:

 Facebook.com/nidsenter

 Twitter.com/nidsenter

Mest pass og nasjonale ID-kort som misbrukes

Pass og nasjonale identitetskort utgjorde tilsammen mer enn 70 % av de misbrakte identitetsdokumentene som ble avslørt i Norge i 2013. Dette er omtrent en like stor andel som i 2012. Av passene som ble misbrukt, var 62 % fra land i Schengen/EU.

For ID-kort lå andelen på 55 %, klart lavere enn tidligere år, da nesten alle var fra Schengen/EU.

3,4 MRD.

CHIP-BASERTE ID-KORT UTSTEDT FREM TIL 2018

Innen fem år er 50 % av verdens befolkning utstyrt med chip-baserte ID-kort, ifølge en rapport fra Acuity Market Intelligence. I alt 3,4 milliarder slike ID-kort ventes å bli utstedt frem til 2018.

Selv om hele Europa er inkludert i antallet, ventes det at 60 % av kortene vil utstedes i Asia.

I tillegg ventes det at 300 millioner ID-kort skal ha integrert en form for biometri.

2.-linjeopplæring i politiet

I november 2014 gjennomføres opplæring i 2.-linje ID-arbeid for fire ansatte ved Hordaland og Oslo politidistrikter som jobber spesifikt med dokumentkontroll. De har gjennomgått et to-ukers kurs ved Nasjonalt ID-senter i Oslo, og to uker videre opplæring på egen arbeidsplass. Disse skal bli ressurspersoner som er med og bygger kompetanse hos andre rundt dem. Alle politidistrikter skal delta i slik opplæring av ressurspersoner på 2.-linjenivå.

ID-eksperter ved utenriksstasjonene

UD har besluttet å opprette fire nye ID-stillinger ved norske utenriksstasjoner. Det er ikke besluttet hvor de fire stillingene skal være stasjonert, men de får regionalt ansvar for regionene Midtøsten, Vest-Afrika, Øst-Afrika og Vest-Asia.

Storkontroll på E6

I november 2014 bistod Nasjonalt ID-senter Statens vegvesen i Nordland i forbindelse med en storkontroll av kjøretøyer ved fire kontrollstasjoner langs E6 gjennom fylket. Tre ansatte gav et kurs i dokumentkontroll for personell som skulle delta på kontrollen, og fem ansatte fra Nasjonalt ID-senter var med under den to dager lange aksjonen. Førerkort, vognkort og andre kjøredokumenter ble gransket hos samtlige kjøretøyer som ble stanset.

Avsløres før ombordstigning

I samarbeid med SAS og Norwegian gir Nasjonalt ID-senter opplæring i dokumentgransking til flyplassansatte ved aktuelle utenlandske flyplasser som står for en stor del av reisende som kommer til Norge på falske papirer. Håpet er at en større andel av disse skal bli stanset før de får gått om bord i flyet til Norge. Dette er første gang noe slikt blir utprøvd fra norsk side.

NYTTIG PÅ NETT

For å gjøre jobben med ID-arbeidet litt lettere, har vi laget en fagportal med informasjon, tips og veiledning.

Tilgang til gode verktøy blir stadig viktigere i ID-arbeidet. Enten du jobber i politiet eller andre steder i utlendingsforvaltningen, trenger du relevant kunnskap og informasjon. For å gjøre jobben din litt lettere, har vi laget en nettside som inneholder informasjon, tips og veiledning.

Fagportalen www.nidsenter.no henvender seg til deg som jobber med ID-relaterte spørsmål i utlendingsforvaltningen. Når du har logget deg på, er informasjonen bare noen klikk unna. Her finner du for eksempel informasjon om hvordan du går frem når du skal gjennomføre en dokumentkontroll og hvordan du benytter deg av relevante verktøy i arbeidet.

Nasjonalt ID-senter har blant annet laget flere e-læringskurs som kan hjelpe

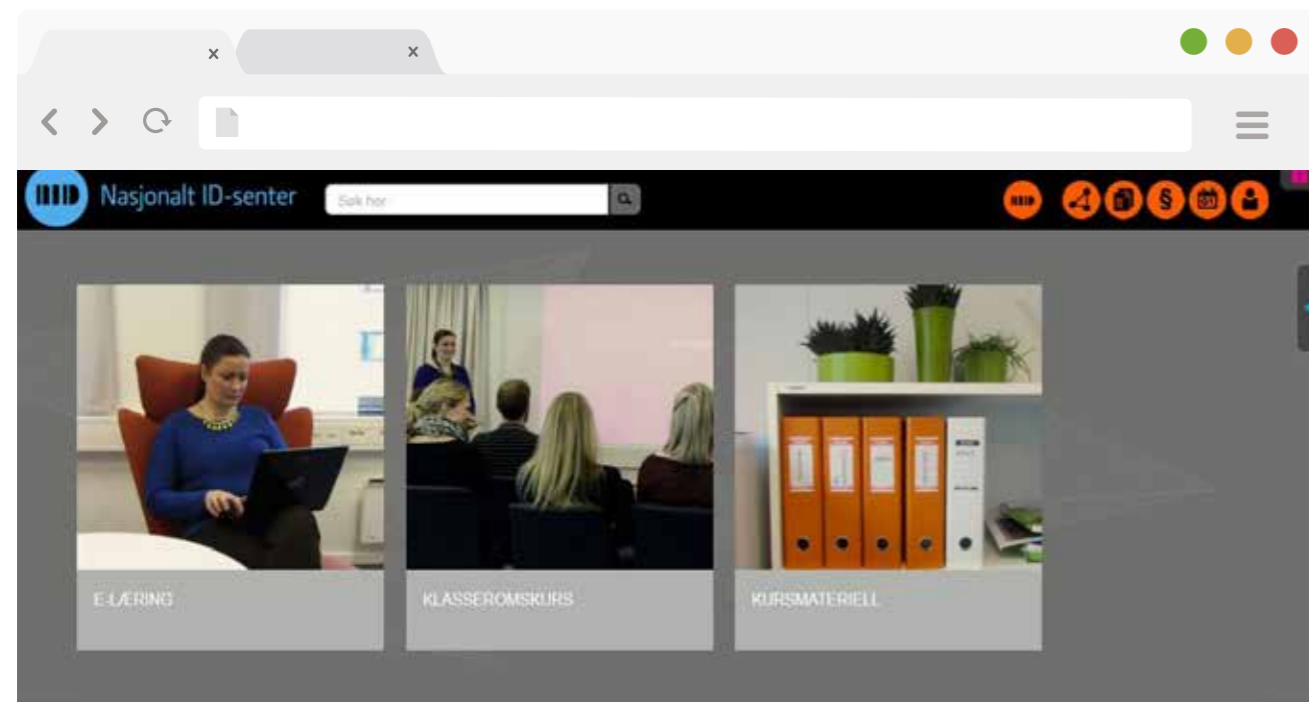
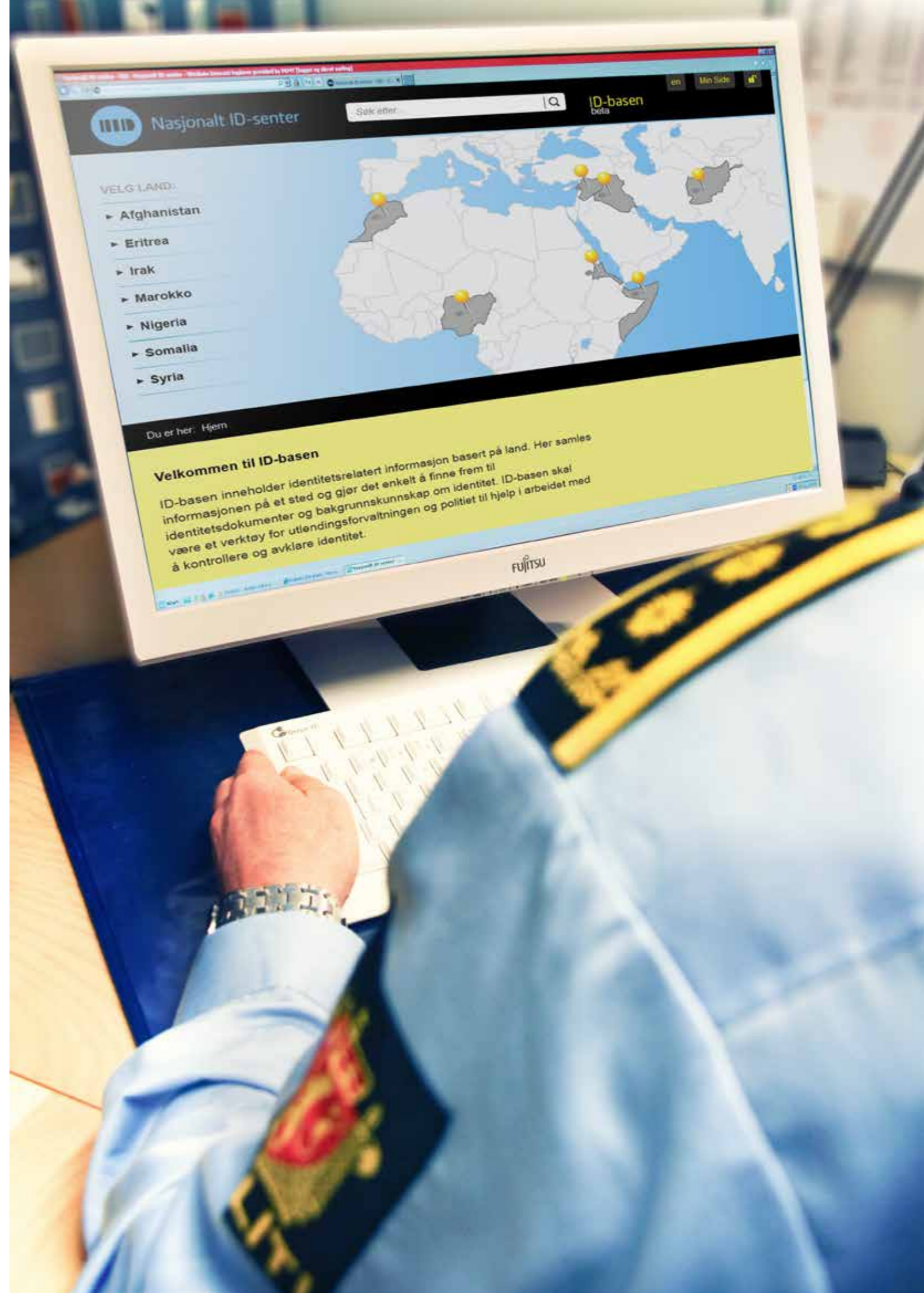
deg. Kursene er korte og oversiktlige, og viser deg blant annet hva som gyldig legitimasjon, hvordan du benytter deg av lys og lupe i dokumentkontrollen og hva du gjør dersom du oppdager falske identiteter. Flere av kursene har innhold som er unntatt offentligheten, og derfor må du være innlogget for å ta disse.

ID-basen er et sentralt verktøy du bør få med deg. Dette er en omfattende database hvor vi har samlet ID-relatert informasjon basert på land. Her finner du mye informasjon samlet på ett sted, og tanken er å gjøre det så enkelt som mulig å finne frem til identitetsdokumenter og bakgrunnsinformasjon om identitet knyttet til det enkelte land. Les mer om befolkningsgrupper, etnisitet, politikk, samfunn, språk og kultur i landene som

interessere deg. Her finner du for eksempel også faktaopplysninger du kan bruke i en personkontroll eller kontaktinformasjon til aktører innen utlendingsforvaltningen. Automatisk varsling om nye alerts er også inkludert. ID-basen består i dag av landene Afghanistan, Eritrea, Irak, Marokko, Syria, Nigeria og Somalia.

Sammen med brukerne våre ønsker vi å utvikle ID-basen til et relevant, aktuelt og brukervennlig verktøy. Vi setter derfor stor pris på tilbakemeldinger fra brukerne når det gjelder innhold og funksjonalitet og brukerne kan enkelt sende oss innspill via ID-basen.

Får du tilgang til ID-basen må man være registrert bruker av Nasjonalt ID-senters nettportal www.nidsenter.no, og ansatt i politiet, UDI, UNE, UD eller Landinfo.

Nyheter opplæring

Two new courses from the Norwegian ID Centre

JO FLERE VI ER SAMMEN ...

ID-nettverket består av virksomheter som jobber for å skape en mer helhetlig ID-forvaltning i Norge. Mange aktører ser fordelene av å bidra i et slikt samarbeid, og antallet medlemmer har økt kraftig etter kun ett års drift.

En utredning som Oxford Research utførte på oppdrag fra UDI i 2013, konkluderte med at Norge mangler en helhetlig identitetsforvaltning. På bakgrunn av rapporten etablerte Nasjonalt ID-senter et ID-nettverk for offentlig sektor og finansnæringen i Norge i september i fjor.

- Internasjonalt ser vi at muligheten for å kunne identifisere innbyggere og personer som oppholder seg i landet er en forutsetning for en effektiv forvaltning. Derfor er det viktig at virksomheter som jobber med ID-spørsmål har en møteplass der de utveksler ideer og erfaring. Det er en effektiv måte å nå hovedmålet vårt på, som er å forebygge kriminalitet og redusere trusselen mot velferdsstaten, ved å styrke ID-arbeidet, sier seniorrådgiver i Nasjonalt ID-senter, Knut Ivarson Øvregård, som også er sekretariatsleder i ID-nettverket.

I ID-nettverkets første driftsår har medlemmene gjennomført en risikovurdering av sine egne virksomheter i 2014. Hensikten er å kartlegge identitetsrelaterte risikoområder forbundet med tjenestene som virksomhetene leverer. Med andre ord: Hva kan skje hvis feil person mottar en viss tjeneste? Områdene som er vurdert er blant annet økonomiske

tap, sikkerhet og følgefeil for tredjepart.

- Hver virksomhet må vurdere egen risikovillighet opp mot potensielle konsekvenser. Det er for eksempel ikke rimelig at man stiller like høye krav til en som ber om et bibliotekskort, som en som søker om et pass, sier Øvregård.

Basert på egen risikovurderinger og risikovillighet, skal nettverket utarbeide en felles mal for alle virksomhetene i 2015. Retningslinjene i malen skal etablere tre ulike nivåer av ID-kontroll; lavt, middels og høyt kontrollnivå. Virksomhetene plasserer så sine tjenestekområder innenfor de de anser som riktig kontrollnivå. Dette kontrollnivået bør alltid ligge på et nivå som kan redusere eller hindre at uønskede hendelser inntreffer.

- Vi var ni medlemmer i ID-nettverket ved oppstarten i fjor. Ett år senere har vi vokst til 14. Det er veldig inspirerende, og viser at det er mange aktører som ser nytteverdien av å samarbeide tettere. ID-arbeidet som gjøres i den ene etaten, griper nemlig nesten alltid inn i arbeidet som gjøres i en annen etat. Derfor trenger vi alle som ønsker å utvikle sitt ID-arbeid rundt bordet, og jeg er takknemlig for at vi har fått en så god start som vi har fått.

ID-nettverket har en bred sammensetning

- ◆ Nasjonalt ID-senter
- ◆ Politidirektoratet
- ◆ Vegdirektoratet
- ◆ Utlendingsdirektoratet
- ◆ NAV
- ◆ Finans Norge
- ◆ Skatteetaten
- ◆ Arbeidstilsynet
- ◆ Brønnøysundregistrene
- ◆ Helsedirektoratet
- ◆ NorSIS
- ◆ Datatilsynet
- ◆ Utenriksdepartementet
- ◆ NOKUT

Seniorrådgiver i Nasjonalt ID-senter, Knut Ivarson Øvregård, synes at det er inspirerende at mange aktører ser nytteverdien av å samarbeide tettere om ID-arbeid.

Deling av informasjon

Hvordan forbedre og styrke informasjonsdelingen mellom medlemsvirksomhetene, blir et viktig tema for ID-nettverket i 2015. Virksomhetene i nettverket behandler og lagrer det som ofte er sensitiv informasjon om enkeltpersoner. Det kan være en utfordring, i og med at etatene må dele informasjon for å samarbeide effektivt. Aktuelle løsninger på denne problemstillingen er noe ID-nettverket vil drøfte mer inngående i 2015.

Åpen postkasse

En åpen «postkasse» er et av virkemidlene som medlemmene i ID-nettverket bruker til å oppdatere hverandre på hendelser og trender som kan være av interesse for flere. Her kan man dele informasjon som kan være egnet til å varsle eller informere de øvrige medlemmene. Siden mye av ID-arbeidet overlapper mellom etater og virksomheter, bidrar postkassen til at ID-nettverkets medlemmer står sterkere rustet til å møte brukere som har urent mel i posen.

En rød tråd i alt vi gjør

POLITIETS UTLENDINGSENHET: For Politiets utlendingsenhet (PU) er ID-undersøkelser helt grunnleggende, og en rød tråd i alt arbeidet vi gjør.

Rundt fem prosent av de som søker asyl i Norge, leverer gyldige identitetsdokumenter når de ankommer landet. Noen har gode grunner for ikke å ha dokumenter med seg, men mange skjuler bevisst identiteten sin i et forsøk på å få asyl eller unngå å bli returnert til hjemland.

Det er svært viktig å starte ID-arbeidet med én gang asylsøkeren melder seg hos PU. Av erfaring vet vi at jo raskere vi sikrer spor, desto mer sannsynlig er det at vi klarer

å avdekke personens virkelige identitet.

For å finne indikasjoner på identitet, kan vi ransake bagasje og visitere asylsøkeren. Vi kan også tappe mobiltelefoner og annet elektronisk utstyr. Under disse undersøkelsene er det ikke uvanlig at vi finner ID-dokumenter eller andre spor som kan lede til personens virkelige identitet.

Funnene fra undersøkelsene under asylregistreringen blir brukt av Utlendingsdirektoratet når de avgjør asylsøknaden, og er viktige spor for PU ved en senere tvangsretur til hjemlandet.

I mange tilfeller er det vanskelig å fastsette personens identitet slik at deres

hjemland er villige til å akseptere returen deres og utstede reisedokumenter for dem.

Nøkkelen til å løse slike saker er ofte politioperative og undersøkelsesmessige metoder. PU har blant annet tilgang på informanter, og kan spane på aktuelle miljøer. Ikke sjeldent blir vanskelige ID-saker løst ved at PU får tips om å undersøke en bopel som viser seg å skjule identitetsdokumenter og andre spor.

PU har et utstrakt samarbeid med andre lands ambassader. Dette er viktig både for å verifisere personer, samt få utstedt reisedokumenter.

Nasjonale ID-kort er vesentlig for å unngå misbruk

POLITIDIREKTORATET: IDeALT programmet i Politidirektoratet (POD) har ansvar for arbeidet med tiltak for å ivareta helheten med identitetsarbeidet i politiet. Innføring av nasjonalt ID-kort er et av flere sentrale grep i dette og skal bl.a. fungere som reisebevis i Schengen.

- Beslutningen om innføringen av nasjonalt ID-kort er tatt av regjeringen og inngår som tiltak i digitaliseringsprogrammet som ble lansert av regjeringen april 2012. Passet er i dag det eneste offisielle identitetsbeviset, og har et uhensiktsmessig format og er lite egnet til hverdagsbruk, sier politiinspektør John Kristian Thoresen i

IDeALT-programmet i POD. Bankkort med bilde og førerkort brukes ofte som legitimasjon, men har ikke samme sikkerhetsnivå som pass, spesielt med hensyn til utstedelsesprosessen, forklarer han.

- Et robust nasjonalt ID-kort og eID sammen med kontrollmekanismer av høy kvalitet, er et betydelig kriminalitetsforebyggende tiltak, både i den fysiske og elektroniske verden. - En svakhet i dagens ID-kontroll er at den er basert på menneskelig og manuell vurdering av samsvar mellom et fysisk ID-dokument og utseende til personen som er tilstede, forteller Thoresen.

- Et nasjonalt ID-kort vil gi staten full

kontroll på utstedelse av borgernes identitet, fra fødselsnummer som Finansdepartementet har ansvar for, og videre til personlig oppmøte hos politiet for å søke om ID-kort med Justisdepartementet som øverste ansvarlig. - Dette er vesentlig for å unngå misbruk av offentlig og private tjenester og unngå ID-tyveri, forteller politiinspektør John Kristian Thoresen i IDeALT programmet. Staten vil da også kunne tilby å utstede et ID-dokument på kortformat til personer over 18 år, og utenlandske statsborgere med fast tilknytning til Norge. Nasjonale ID-kort planlegges innført i 2017, avslutter Thoresen.

Skal modernisere Folkeregisteret

SKATTEETATEN: Sikker ID-kontroll og en helhetlig ID-forvaltning er en av de viktigste satsingsområdene for Skatteetaten fram mot 2025.

En av Skatteetatens viktigste oppgaver er å sikre et fullstendig og oppdatert folkeregister av god kvalitet. Folkeregisteret omfatter nøkkelopplysninger om alle personer som er eller har vært bosatt i Norge. Registeret danner grunnlaget for blant annet skattemantallet, valgmanallet, befolkningsstatistikken og stønadsutbetalinger fra NAV.

- Et korrekt folkeregister er en forutset-

ning for at norske borgere og andre som oppholder seg i Norge skal få ivarett sine rettigheter og plikter, sier direktør i Innovasjons- og utviklingsavdelingen i Skatteetaten, Jan Christian Sandberg.

Sentralt i Skatteetatens håndtering av Folkeregisteret, ligger det store oppgaver i tilknytning til en helhetlig identitetsforvaltning, og særlig identitetskriminalitet. Nå jobber Skatteetaten med å modernisere Folkeregistret.

- Vi må modernisere Folkeregisteret for å ivareta dagens og fremtidens behov. Folkeregistret ble utviklet i en tid da man

ikke kunne forutse de store flyttestrømmene i og til Norge i dag, og de utfordringer som følger av det, sier Sandberg.

Han medgir at Skatteetaten har en vei å gå før etaten får de systemene som er nødvendige, men etaten vil kunne ha tekniske løsninger, som kan håndtere mange av dagens utfordringer, klare to til tre år etter et bevilgningsvedtak i Stortinget.

- Et modernisert folkeregister vil gi et korrekt grunnlag for plikter og rettigheter i samfunnet og hindrer misbruk og identitetskriminalitet. Den ambisjonen skal Skatteetaten realisere, sier Sandberg.

TETT PÅ ID-ARBEIDET

Noen av våre samarbeidspartnere forteller om sine ansvarsområder og sine satsninger fremover.

Viktig med samarbeid og engasjement

FINANS NORGE: Finansnæringen fortsetter sitt arbeid relatert til å avdekke, forebygge og begrense konsekvensene av ID misbruk. Dette gjøres ved å kontinuerlig søke å definere svakheter i næringens rutiner og produkter som kan misbrukes. Det er en bred forståelse for, og et varig fokus på, å sikre at finansnæringen gjennomfører den lovpålagte kontrollen av kunder optimalt. Det er investert i utstyr og kompetanseøkning

for å sikre at vår førstelinje har de rette verktøy og forstår sin rolle og sitt ansvar som kontrollører av fremvist identitet. Finans Norge setter stor pris på at det nå er prosjekter og tiltak underveis som bedrer den nasjonale tilnærming til identitetskontroll. Målet om en helhetlig identitetsforvaltning er enda ikke nådd, men gode initiativ, samarbeid og et aktivt engasjement er gode virkemidler for å nå dette målet.

– Finans Norge setter stor pris på at det nå er prosjekter og tiltak underveis som bedrer den nasjonale tilnærming til identitetskontroll.

Jan Daniel Juniszewski
Fagsjef bank, enhet for økonomisk kriminalitet i Finans Norge

Sikker verdikjede for din ID

NORSIS: I møte med både det offentlige, det private næringsliv og via ulike nett-tjenester, gir vi fra oss stadig mer personlig informasjon som gir tilgang til tjenester og goder knyttet til vår ID.

Det er behov for en samlet tilnærming til håndtering av identitetsdokumenter samt identitetsverifisering. Norge mangler en strategi, på tvers av sektorer, hvor det er fastsatte retningslinjer for hvordan slik administrasjon skal eller bør foretas. Verifiseringen av rett identitet er essensielt for å kunne definere rett person og hvilke rettigheter denne skal ha tilgang til i Norge.

Hvert år siden 2009 har det blitt gjennomført en spørreundersøkelse iblant nordmenn om ID-tyveri. Fjorårets resultater avdekket at så mange som 230.000 nordmenn har blitt utsatt for ID-tyveri i løpet av de siste 2 årene. Dette var en fordobling fra året før (2012), hvor 102.000 hadde opplevd det samme. For å unngå en videre økning, må vi få til en enklere og sikrere autentisering, altså bekreftelse av identitet FØR avtaler inngås eller ny dokumentasjon utstedes.

I dag blir pass, førerkort, bankkort, kredittkort og annen sensitiv informasjon levert rett i postkassene våre, ofte uten forvarsel. Dette er en løsning som er rimelig for leverandørene og samtidig veldig lett og enkelt for mottakeren av ID-dokumentene, men dessverre gjelder dette også for de kriminelle. I de siste årene har det forsvunnet nesten 600 pass på posten årlig. Hvor mange som misbrukes

av kriminelle er uklart, men norske pass er uten tvil attraktivt på svartebørsen med en snittpris på 30.000 kr solgt over nett.

NorsSIS mener dette ikke er en gunstig løsning. ID-dokumenter og annen sensitiv informasjon bør hentes personlig, eller sendes rekommandert. Krav om at mottageren må få en SMS i forkant om at ID-dokumenter er på vei hadde vært et skritt i riktig retning.

Men det er også viktig at vi som brukere er bevisste og tenker over hva vi deler og med hvem vi deler.

– Jo mer jeg kan om deg, desto større sjanse er det for at jeg kan manipulere noen andre til å tro at jeg er deg, sier Christian Meyer leder for ID-tyveriprojektet i NorsSIS.

Et viktig arbeid som er igangsatt under ledelse av Nasjonalt ID-senter, er koordinering av de forskjellige aktørene som i dag utsteder ID-kort. Dette er et viktig forum, hvor man sammen kan vurdere risiko og fremtidig bruksområde for de kortene som benyttes som ID-dokumenter i dag.

NorsSIS og ID-tyveriprojektet er veldig positive til at Nasjonalt ID-senter tar initiativ til sikker utstedelse, bruk og forvaltning av ID. Det betyr også at den nye kriminaliteten knyttet til ID-tyveri blir tatt på alvor.

I påvente av at næringsliv, myndigheter og politikere får en helhetlig forståelse av problemet med identitetsforvaltning, kan du lese på idtyveri.info om hvordan du skal gå frem når din identitet blir misbrukt.

– Jo mer jeg kan om deg, desto større sjanse er det for at jeg kan manipulere noen andre til å tro at jeg er deg.

Christian Meyer
Leder for ID-tyveriprojektet i NorsSIS

ID i statsbudsjettet

ID-ARBEID ER EN PRIORITERT POST i forslag til statsbudsjettet for 2015. Her er en oppsummering av de viktigste satsningene;

BEKJEMPE ID-KRIMINALITET
POD skal i en treårsperiode gjennomføre ulike tiltak for å bekjempe ID-kriminalitet. Det skal anskaffes et nytt og sikrere system for utstedelse av pass. Systemet skal også utstede nasjonalt ID-kort for å kunne logge seg på ulike offentlige tjenester. Videre skal POD etablere bedre rutiner og samarbeid med andre aktører for å bekjempe ID-kriminalitet. Det er blant annet etablert samarbeid med Folkeregisteret og bankene. Det skal også leveres løsninger som bidrar til sikrere og mer effektive kontroller av ID-bevis.

Regjeringen vil heve politiets kompetanse innen ID-arbeid, både i forvaltningssaker, kontrollsituasjoner av blant annet utenlandske statsborgere og annen politiooperativ virksomhet.

RASKERE AVKLARING AV IDENTITET
Det er svært viktig at norske myndigheter kjenner identiteten til utlendinger som søker om beskyttelse i Norge. Avklart identitet gir en mer effektiv og sikker saksbehandling i UDI og UNE, og muliggjør flere returer. I tillegg er det ut fra et sikkerhetsperspektiv viktig at vi vet hvem som befinner seg i landet.

UAVKLART IDENTITET EN UTFORDRING
Å arbeide med identitetsavklaring er både utfordrende og ressurskrevende. Det kan være flere grunner til at asylsøkere ikke fremlegger dokumentasjon på sin identitet. Politiet erfarer at det er en del saker hvor utlendinger ikke bare nekter å samarbeide, men også bevisst motarbeider politiets arbeid.

Det er stor variasjon i hva som kreves av identitetsinformasjon og -dokumentasjon fra ulike land for å akseptere at norsk politi kan gjennomføre en tvangsretur. Enkelte land bistår politiet i å avdekke korrekt identitet på egne borgere, mens andre land krever at den som skal uttransporteres samtykker til å bli returnert.

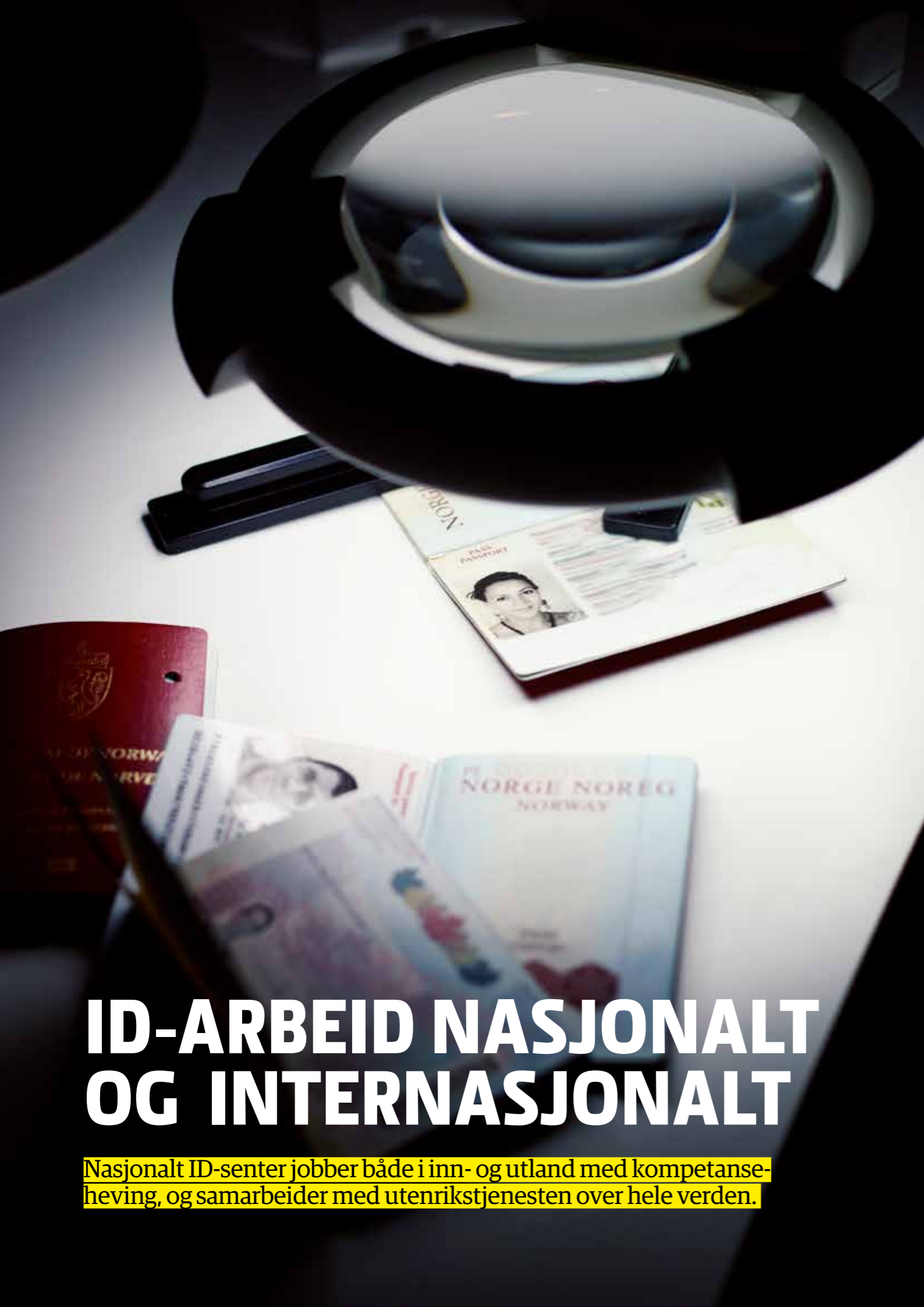
STYRKE ARBEIDET MED IDENTITETSAVKLARING

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2014 ble bevilgningen til politiet økt med 10 mill. kroner for særlig å følge opp utlendinger som pågripes i tilknytning til det åpne rusmiljøet i Oslo. Det foreslås å øke bevilgningen med 20 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2014 for å videreføre styrket innsats på dette området i 2015. I tillegg vil politiet prioritere om lag 10 mill. kroner til formålet innenfor eksisterende ramme, slik at den økte satsingen på det operative arbeidet på utlendingsfeltet i hovedstaden utgjør 32 årsverk (derav noen stillinger som særskilt vil jobbe med ID). Inkludert i satsingen for å øke antall returer er det også satt av midler til å etterforske og avklare identitet på personer med avslag

på asyl som ikke har fulgt vedtaket om å reise hjem. I tillegg foreslår Regjeringen å bevilge i overkant av 5 mill. kroner for å styrke arbeidet med saker hvor personer kan ha fått innvilget opphold i Norge på feilaktig grunnlag.

Politiet skal fra oktober 2014 kontrollere fingeravtrykkene til alle utlendinger som kommer til Norge med Schengenvisum, for å kontrollere om det er samme person som har fått utstedt visumet som reiser til Norge. Tiltaket skal bidra til å redusere muligheten for å misbruke Schengenvisum. Det pågår et tverrdepartementalt arbeid ledet av Justis- og beredskapsdepartementet med formål å sikre mer helhetlig ID-forvaltning. Det vil i løpet av 2014 bli avgitt rapport med forslag til mulige forbedringstiltak.

Kilde: Prop. 1 S (2014-2015)

ID-ARBEID NASJONALT OG INTERNASJONALT

Nasjonalt ID-senter jobber både i inn- og utland med kompetanseheving, og samarbeider med utenriktjenesten over hele verden.

ID-ARBEID: I OG UTENFOR NORGE

USB-mikroskop i bruk.

Nasjonalt ID-senter bidrar blant annet med sin kompetanse i ID-kontroll på UD's ulike kurs og samlinger for ambassadepersonell, og det gjøres en målrettet innsats for grundig opplæring i person- og dokumentkontroll ved utvalgte utenriksstasjoner.

Utenriksstasjonene har et viktig ansvar med å sørge for at det er riktig person som søker eller innvilges visum eller opphold i Norge. I år har vi holdt kurs for UD- og ambassadepersonell på samlinger i Pretoria, Islamabad, Dubai, Hanoi, Windsor og Abu Dhabi. Vi vil også i løpet av året ha lært opp de ansatte ved våre ambassader i Kina.

Vi er også i planleggingsfasen med å utarbeide et tilpasset undervisningsopplegg og gjennomføre undervisning/veiledning av SAS' og Norwegians «handling agents» ved aktuelle flyplasser, for å forebygge innreise på falske Schengendokumenter. Forhåpentligvis kan en slik innsats føre til at det kommer færre personer med falske dokumenter til Norge.

Nasjonalt ID-senter tester nå ut ulike metoder for «fjernundersøkelse» av dokumenter. Ved hjelp av USB-mikroskop, kan f.eks. en ambassadeansatt eller politi undersøke et dokument hvor som helst i verden, og samtidig overføre de levende mikroskopbildene i sanntid til dokumentgranskerne i Nasjonalt ID-senter. Mikroskopet kan flyttes rundt i dokumentet og stilles inn etter dokumentgranskerens anvisninger. Dette vil hjelpe første- og annenlinje til å foreta en ekthetsvurdering også i saker hvor det tidligere var nødvendig å sende dokumentene inn for undersøkelse. Det er et mål at flest mulig falske dokumenter blir avslørt i førstelinjen, heller enn at dokumentene først må inngå i en ressurskrevende laborieteknisk undersøkelse i annen- eller tredjelinje.

Nasjonalt ID-senter lanserte tidligere i år ID-basen som et verktøy for utlendingsforvaltningen og politiet. Under arbeidet med basen har også andre lands migrasjonsmyndigheter vist interesse, og vi

Utenriksstasjonene har et viktig ansvar som blant annet gjelder å verifisere opplysninger i oppholds- og asylsaker.

ser nå på mulighetene for et internasjonalt samarbeid. Samtidig jobber vi med å oversette basen til engelsk.

I tiden som kommer vil Nasjonalt ID-senter fortsette med det internasjonale arbeidet, og knytte tettere kontakt med våre internasjonale samarbeidspartnere på ID-feltet. Vi ønsker å bidra til informasjonsdeling, og å være initiativtaker ovenfor andre land når det gjelder internasjonalt ID-samarbeid.

VÅR STRATEGI

VIRKSOMHETSIDÉ

Nasjonalt ID-senter er opprettet fordi regjeringen vil styrke arbeidet med å avklare identiteten til utlendinger som kommer til Norge. Nasjonalt ID-senter skal bidra til å høyne kvaliteten, kompetansen, informasjonsutvekslingen og metodeutviklingen innen identitetsarbeid.

HOVEDMÅL

- ▶ Styrke arbeidet med å avklare identiteten til utlendinger som kommer til eller oppholder seg i Norge
- ▶ Sikre et bedre grunnlag for målrettet innsats mot kriminalitet gjennom et helhetlig ID-arbeid
- ▶ Utvikle oss til det ekspertorganet for ID-kunnskap som alle sentrale aktører bruker

FOR Å OPPNÅ DETTE SKAL VI BLANT ANNET:

- ▶ Yte bistand og rådgivning på generelt grunnlag og i enkeltsaker
- ▶ Innhente, bearbeide og utvikle kompetanse
- ▶ Koordinere fag- og metodeutvikling knyttet til identitetsarbeidet i utlendingsforvaltningen
- ▶ Evaluere dagens ID-arbeid, kompetanse med videre
- ▶ Arbeide for å være en attraktiv, fleksibel og moderne arbeidsplass med lavt sykefravær

STRATEGI 1:

Styrke ID-kompetansen

Stadig flere utlendinger kommer til Norge og det er viktig å vite hvem de er. Det stiller krav til den som skal kontrollere, om å være best mulig oppdatert både på regelverk og ID-arbeid. Samtidig er ID-arbeid innen utlendingsfeltet stort og komplekst med mange aktører.

STRATEGI 2:

Utvikle metoder for ID-fastsettelse

Der utlendinger ikke kan dokumentere sin identitet, eller der de legger fram falske dokumenter eller dokumenter med lav eller ingen notoritet, er det nødvendig å finne nye metoder og verktøy for å avklare identiteten.

STRATEGI 3:

Vurdere dokumenters ekthet

I takt med at reise- og identitetsdokumenter blir sikrere, blir de som forfalsker stadig mer profesjonelle.

STRATEGI 4:

Utarbeide analyser

Det er mangelfull statistikk innen identitetsområdet. Statistikk og analyse er avgjørende for å kunne få et bedre bilde av utfordringene.

STRATEGI 5:

Være en attraktiv og moderne arbeidsplass

For å utvikle et ekspertmiljø og et senter for ID-kunnskap er alle ansatte viktige for å bygge fagkunnskap, arbeidsmiljø og kultur.

NASJONALT ID-SENTER, Møllergata 39, 0179 Oslo – Postboks 8091 Dep., 0032 Oslo

Tlf.: 22 69 90 22 – www.nidsenter.no

facebook.com/nidsenter – twitter.com/nidsenter

ANSVARLIG REDAKTØR: Wenche Bjørngaard PRODUKSJON: Teft FOTO: Einar Aslaksen, John Tøsse Kolvik og Nasjonalt ID-senter